

JORNADA DE REFLEXIÓ

Experts reunits per EL PERIÓDICO i el BSC afirmen que és urgent augmentar la inversió en ciència, sanitat i educació per aprofitar el talent local. Bonaventura Clotet recorda que els sous dels investigadors són baixos i demana mitjans per retenir aquests joves.

Ordinadors aliats dels metges

MICHELE CATANZARO
Barcelona

El públic que omplia dilluns la sala d'actes del Barcelona Supercomputing Center (BSC) va tenir l'experiència d'assistir, com una mosca a la paret, a una conversa entre pesos pesants del món científic català que no es devia allunyar gaire del to informal que tindria un dinar privat. Es veien relaxats uns líders de renom com, entre d'altres, Mateo Valero, director del BSC; Bonaventura Clotet, director de l'Institut de Recerca de la Sida (IrsiCaixa), i Elías Campo, director de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS), vinculat amb l'Hospital Clínic. Els reunia el debat *Supercomputació i medicina personalitzada*, organitzat per EL PERIÓDICO, en col·laboració amb el BSC i La Caixa, en el marc del cicle La Barcelona que funciona, que posa el focus en les excel·lències de la ciutat. Els investigadors van reivindicar sense embuts la qualitat dels seus centres, mesurant-la amb els centenars d'investigadors que hi treballen i en el nivell de les seves publicacions. «Però no serveix de res escriure articles si la ciència no resol problemes de la societat», va afirmar Valero. Campo se'n va fer ressò. «Soc investigador perquè soc un metge que se sent frustrat quan se li acaba el coneixement a l'hora d'atendre els malalts. Quan passa això, la resposta és la investigació», va assenyalar.

Amb aquest anhel, els experts van justificar el seu esforç per unir dos camps, la medicina i la informàtica, que d'entrada semblarien molt allunyats. Aquest prejudici el va desmuntar en cinc minuts Alfonso Valencia, que va venir des de Madrid fa cinc anys per liderar el departament de Ciències de la Vida del BSC. L'investigador va desplegar davant el públic una infinitat d'aplicacions de la medicina computacional, algunes més potencials que d'al-

Anna Gener (moderadora), Mateo Valero, Alfonso Valencia, Mercè Crosas, Elías Campo i Bonaventura Clotet, dilluns en el debat celebrat al Barcelona Supercomputing Center sobre supercomputació i medicina personalitzada.

tres: des de la simulació de cèl·lules tumorals fins a la creació de bessons digitals d'un organisme, passant per la mineria de dades sanitàries. Fa pocs mesos, va recordar, el superordinador Deep Mind va solucionar el puzzle del plegament de proteïnes que tants maldecaps va donar als científics durant dècades.

Sanitat infradotada

«Barcelona té la concentració de biologia computacional més gran a Europa. És un ecosistema molt rellevant a nivell internacional», va remarcar Valencia. «Tenim un microcosmos excel·lent en un lloc molt petit que apareix en pocs llocs del món», va coincidir Campo. Aquest investigador va celebrar que la col·laboració entre metges i tecnòlegs en la seqüenciació de genomes hagi creat tècniques d'anàlisi que s'han incorporat de forma rutinària a les clíniques de Catalunya. Però també va dir que es podrien fer més co-

«La investigació ha de ser un element normal en l'assistència clínica»

ses. «La investigació ha de ser un element normal en l'assistència clínica. Per això necessitem una assistència excel·lent, tot i que ara està infradotada: això revela una visió de curt termini», va lamentar. També va demanar que la col·laboració entre medicina i investigació passi de les relacions puntuals entre investigadors a unes interaccions organitzades. Mercè Crosas, secretària del govern obert de la Generalitat de Catalunya, va afirmar que una plataforma col·laborativa com aquesta necessita que les dades sanitàries siguin accessibles i interoperables alhora que es preserva la seva privacitat. Valencia li

va reclamar que els científics puguin tenir més accés a aquestes dades confidencials, sempre tractant-les de la manera adequada.

Excel·lència i precarietat

Valero va entonar l'himne al model competitiu d'alguns centres catalans. «Atraïem talent. Tenim gent de 52 països. Som 800 i, de tots ells, només 14 funcionaris. És a dir, mengem del que portem», va defensar, fent referència que, en principi, ningú hi té el lloc garantit si no atrau projectes.

Clotet va posar una mica de contrapès al recordar que «atraure talent és genial. Però també hauríem d'evitar que se'n vagi. Un estudiant de doctorat cobra 1.200 euros. Pots servir còctels i cobrar més. Els salaris són una merda. Quan acabes el postdoctorat has de marxar, que està bé, però hauries de poder tornar. Tenim bones idees, però necessitem gent per poder concretar-les», va assenyalar. Clotet va pintar l'èxit d'al-

guns centres com un esforç individual. «M'encantaria poder dir: 'gràcies al Govern'. Però la realitat és que fan falta molts més diners. Caldria posar un zero més al pressupost de ciència», va reclamar. «La ciència rep només l'1,4% del PIB. Fem el que podem amb els diners que tenim. La societat hauria de reclamar que l'educació i la investigació són el més important d'un país», va apuntar Valero.

Crosas va plantejar per a Barcelona una disjuntiva interessant. Podria assemblar-se a Atlanta –amb molt creixement econòmic a base d'atraure talent de fora mentre que l'ascensor social està aturat i la ciutat, segregada– o bé a Minneapolis –amb menys creixement econòmic però més mobilitat social a base de cultivar i formar el talent local–. La diferència clau és l'enfocament en la desigualtat. Qui sap si aquesta disjuntiva es debatrà en la pròxima campanya electoral municipal. ■

Álvaro Monge